

„Plnost“ jsoucího

Leukippos měl za to (podle výkladu v Aristotelovi, *Peri geneos kai fthoras*), že „v jsoucnu není nic nejsoucího, neboť vskutku jsoucí je zcela plné“ (4291, s. 50). Dnes už víme, že to je pouhý předsudek; to, o čem mluvíme jako o hmotném, je ve skutečnosti plné prázdnoty (i když to ovšem vlastně není prázdnota v pravém smyslu, protože se tam stále něco děje, překrývají se tam různá „pole“ atd.). Dokonce ani „dokonalé“ vakuum (tj. fyzikální vakuum), není prostě nicotou, protože se tam stále něco děje, tj. vakuum „fluktuuje“, stále v něm (či z něho) „vznikají“ nějaké částice nebo kvanta (po dvojicích – prý!), jež ovšem většinou zase zanikají (vzájemně anihilují). „Atomy“, jak je dnes chápeme, nejsou nedělitelné, ale mají strukturu. Starověcí atomisté měli správnou intuici, že dělení (hmotných) skutečností nemůže jít do nekonečna, ale že někde musí být jeho konec, jeho „mez“. Dnes nám to teoretičtí fyzici vykládají tak, že ta „mez“ není nic pevného, ale že po jejím dosažení respektive překročení je – paradoxně – výsledkem „dělení“ (či „sekání“, rozsekávání, rozbíjení) vznik hmotnějších částic (nebo energetičtějších kvant), než byly ty „rozbíjené“ částice. (Je tomu tak prostě proto, že rozbíjení je aktivita, vyžadující použití mocné energie – a ta potom do něčeho musí vyústit.) A tak se zdá, že ona „mez“ mezi „plným“ a „prázdným“ je iluzorní, neboť už sám protiklad „plného“ a „prázdného“ je postaven chybně. Naprostá prázdnota neexistuje – aspoň nikoli v reálném světě; a naprostá plnost snad nemůže být předpokládána ani na samém počátku „Velkého Třesku“. (Je ostatně hodno našeho pozoru, že Leukippos měl za to, že „jsoucna jsou neomezená co do počtu“ a jen se dotýkají, „neboť nejsou zatím jedním tělesem“, a také, že „z toho, co je skutečně jedno, by nevznikla mnohost, ani z toho, co je skutečně mnohé, by nevzniklo jedno; je to nemožné“; dtto).

(Písek, 150821-1.)